

**Sprawozdanie z realizacji
Powiatowego Programu Opieki nad Zabytkami
Powiatu Leszczyńskiego
na lata 2021 – 2024**

Okres sprawozdawczy

za lata
2023 - 2024

Leszno, styczeń 2025

Powiatowy Program Opieki nad Zabytkami Powiatu Leszczyńskiego na lata 2021 – 2024 został opracowany celem realizacji zapisów art. 87 ust. 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2024 r. poz. 1292).

Powiatowy Program Opieki nad Zabytkami Powiatu Leszczyńskiego na lata 2021 – 2024 został przyjęty Uchwałą nr XXXII/193/2021 Rady Powiatu Leszczyńskiego z dnia 28 stycznia 2021 r. po uzyskaniu opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w dniu 31.12.2020 r.

Realizując wynikający z art. 87 ust. 5 ww. ustawy Zarząd Powiatu sporządza sprawozdanie z realizacji Programu co dwa lata i przedstawia Radzie Powiatu. Niniejsze sprawozdanie obejmuje lata 2023 - 2024.

- I. W Programie wyznaczono **priorytety**, dzięki którym możliwe jest osiągnięcie celu głównego. W ramach każdego priorytetu ustalono szczegółowe kierunki działań podejmowane przez Powiat Leszczyński.

1. Ochrona i rewaloryzacja obiektów zabytkowych i budynków o wartościach lokalnych

1.1. Prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich i budowlanych przy obiekcie zabytkowym nieruchomym będącym własnością Powiatu Leszczyńskiego. Zabezpieczenie i utrzymanie obiektu oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie oraz korzystanie z niego w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości.

Powiat Leszczyński jest właścicielem zabytkowych oficyn zamkowych w Rydzynie. Oficyny zamkowe pochodzą z XVII wieku, obecnie są siedzibą Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego, który jest jednostką organizacyjną powiatu. Oficyny są częścią założenia rezydencjonalno – urbanistycznego w Rydzynie uznanego za Pomnik Historii.

Samorząd sukcesywnie, od 2010 roku, finansuje prace prowadzone przy zabytku polegające na zabezpieczeniu jego stanu oraz zmierzające do zachowania materialnego dziedzictwa kulturowego.

W okresie sprawozdawczym w ramach programu **Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego pn. „Ochrona zabytków”** pozyskano dofinansowanie w wysokości:

Rok	Tytuł projektu	Kwota ogólna	Kwota dofinansowania	Wkład własny
2024	Rydzyzna, oficyny zamkowe (XVIII w.) obecna siedziba Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego im. F. Ratajczaka – przebudowa dachów budynków Ośrodka etap VI	361 506,18	201 000,00	160 506,18

W okresie sprawozdawczym w ramach programu **Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych** pozyskano dofinansowanie w wysokości:

Rok	Tytuł projektu	Kwota ogólna	Kwota dofinansowania	Wkład własny
2024	Osuszenie i renowacja części murów Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego im. F. Ratajczaka w Rydzynie okres realizacji – 2024-2025	2 289 884,65	1 870 000,00	419 884,65

W okresie sprawozdawczym w ramach programu **Rządowy Program Odbudowy Zabytków - edycja druga** pozyskano dofinansowanie w wysokości:

Rok	Tytuł projektu	Kwota ogólna	Kwota dofinansowania	Wkład własny
2024	Ochrona zabytkowych oficyn SOSW im. F. Ratajczaka w Rydzynie poprzez budowę systemu odprowadzania wód opadowych oraz przebudowę kanalizacji sanitarnej okres realizacji – 2024-2025	1 179 943,77	1 156 344,89	23 598,88

W okresie sprawozdawczym w ramach programu **Sportowa Polska 2023** pozyskano dofinansowanie w wysokości:

Rok	Tytuł projektu	Kwota ogólna	Kwota dofinansowania	Wkład własny
2024	Budowa bieżni okrężnej 400m – 4 torowej z bieżnią prostą i obiektami lekkoatletycznymi przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Rydzynie okres realizacji – 2024-2025	3 872 248,15	2 142 900,00	1 729 348,15

Ponadto w okresie sprawozdawczym przeprowadzono inwestycje w obiektach SOSW w Rydzynie.

Rok	Nazwa inwestycji	Kwota
2023	Termomodernizacja obiektów Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Rydzynie - wymiana okien bud. nr 4 Łącznik i Willa (opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej)	29 999,99
2023	„Rozwój infrastruktury edukacyjnej Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Rydzynie poprzez przebudowę obiektów kompleksu sportowego”	19 557,00
2023	„Przebudowa kanalizacji sanitarnej wraz z modernizacją sanitariatów w ramach zadania Ochrona zabytkowych oficyn SOSW im. F. Ratajczaka w Rydzynie poprzez budowę systemu odprowadzania wód opadowych wraz z przebudową kanalizacji sanitarnej” opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej	20 000,00
2024	"Zakup i montaż turbowentów w budynku szkolnym nr 1" dokumentacja projektowo-kosztorysowa	29 520,00
2024	"Przebudowa mieszkania lokatorskiego (Willa) z przeznaczeniem na pomieszczenia dydaktyczne w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Rydzynie " dokumentacja projektowo-kosztorysowa.	42 280,00
2024	„Budowa systemu odprowadzania wód opadowych oraz rekonstrukcja elewacji w ramach zadania: Osuszanie i renowacja części murów Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego im. F. Ratajczaka w Rydzynie”	411 662,70
2024	„Rozwój infrastruktury edukacyjnej Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Rydzynie poprzez przebudowę obiektów kompleksu sportowego”	153 135,00
2024	„Zakup i montaż turbowentów w budynkach oficyny wschodniej” dokumentacja projektowo-kosztorysowa	29 520,00
2024	„Przebudowa kanalizacji sanitarnej wraz z modernizacją sanitariatów w ramach zadania ochrona zabytkowych oficyn SOSW im. F. Ratajczaka w Rydzynie poprzez budowę systemu odprowadzania wód opadowych oraz przebudowę kanalizacji sanitarnej”	1 309 946,83 (w tym dofinansowanie w kwocie 1.253.367,89, wkład własny 56.578,94)
Łącznie		2 045 621,52

1.2. Wydawanie przez Starostę na wniosek Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków decyzji o zabezpieczeniu obiektów zabytkowych zagrożonych zniszczeniem lub uszkodzeniem.

W okresie sprawozdawczym nie wpłynęły wnioski w wyżej wymienionej sprawie.

1.3. Badanie i dokumentacja dziedzictwa kulturowego

W okresie sprawozdawczym nie prowadzono badań we wspomnianym zakresie.

1.4. Dotacje na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane

Rada Powiatu Leszczyńskiego nie podjęła dotąd uchwały w zakresie przyznawania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane. W związku z tym w okresie sprawozdawczym nie udzielono dotacji we wspomnianym wyżej zakresie.

Z uwagi na ograniczone środki finansowane, a także posiadanie przez Powiat Leszczyński oficyn zamkowych, które mają status Pomnika Historii i coroczne nakłady finansowe ponoszone na zachowanie ich historycznej materii, w okresie objętym *Programem* nie jest planowane podejmowanie wspomnianej uchwały.

1.5. Ochrona zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych.

Powiat Leszczyński posiada, aktualizowany na bieżąco, *Powiatowy Plan Ochrony Zabytków na Wypadek Konfliktu Zbrojnego i Sytuacji Kryzysowych dla Powiatu Leszczyńskiego*.

Plan w okresie sprawozdawczym aktualizowany był dwukrotnie, a informacja o zakresie aktualizacji została przekazana do Wojewody Wielkopolskiego i Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

2. Kształtowanie świadomości mieszkańców i popularyzacja wiedzy o regionie.

2.1. Funkcja społecznego opiekuna zabytków.

W okresie sprawozdawczym nie wpłynęły wnioski w sprawie ustanowienia społecznego opiekuna zabytków.

2.2. Umieszczanie przez Starostę w uzgodnieniu z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków na obiekcie zabytkowym nieruchomym wpisanym do rejestru zabytków, znaku informującego o tym, że obiekt ten podlega ochronie prawnej.

W okresie sprawozdawczym nie wpłynęły wnioski w wyżej wymienionej sprawie.

2.3. Współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz ochrony zabytków kulturowych i przyrodniczych.

Zasady współpracy z organizacjami pozarządowymi zostały określone w *Programie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami działającymi w sferze pożytku publicznego*. W ramach współpracy dotowane są zadania publiczne m.in. w zakresie:

- organizacji imprez kulturalnych związanych z promocją dziedzictwa kulturowego Powiatu Leszczyńskiego,
- upowszechnianiu i promocji twórczości kulturalnej mieszkańców powiatu w kraju i zagranicą,
- organizacji przedsięwzięć służących upowszechnianiu historii i kultury regionu na imprezach krajowych i międzynarodowych,
- wydawnictwa publikacji przedstawiających historię i dorobek kultury.

Podział dotacji w okresie sprawozdawczym przedstawia się następująco:

Rok	Ilość dotacji	Kwota dotacji
2023	11	43.500,00
2024	12	55.000,00
łącznie	23	98.500,00

2.4. Wspieranie aktywności lokalnej mającej na celu poszanowanie dziedzictwa kulturowego i opiekę nad nim

Rada Powiatu Leszczyńskiego nadaje tytuł „Zasłużony dla Powiatu Leszczyńskiego”. Uhonorowani zostają w ten sposób działacze społeczni i organizacje pozarządowe, które działają na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i rozwoju świadomości historycznej mieszkańców Powiatu Leszczyńskiego.

W okresie sprawozdawczym przyznano wyróżnienia dla:

Rok	Osoba / organizacja
2023	Miłosz Urbańczak z Wilkowic
2024	Chór Novum z Rydzyny

3. Promocja zabytków, krajobrazu kulturowego i tradycji lokalnej

3.1. Działalność wydawnicza.

Powiat Leszczyński sukcesywnie dofinansowuje działania organizacji pozarządowych zmierzające do tworzenia wydawnictw opisujących dziedzictwo historyczne, zabytki oraz lokalne tradycje.

W okresie sprawozdawczym nie udzielono dofinansowań.

3.2. Promocja poprzez media elektroniczne.

Promocja zabytków, atrakcji turystycznych i dziedzictwa historycznego powiatu leszczyńskiego odbywa się także przez stronę internetową, a także strony w mediach społecznościowych.

3.3. Kreowanie wizerunku Powiatu Leszczyńskiego.

W okresie sprawozdawczym członkowie Rady Powiatu Leszczyńskiego oraz Zarządu Powiatu Leszczyńskiego cyklicznie uczestniczyli w imprezach związanych z promocją regionu leszczyńskiego. Były to zarówno spotkania, wystawy i targi na poziomie lokalnym, jak i odbywające się poza granicami powiatu.

4. Dziedzictwo kulturowe jako element rozwoju turystyki

Promocja dziedzictwa kulturowego oprócz wspomnianych działań w zakresie kultury, sztuki i ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, odbywa się także w ramach działań związanych z turystyką i krajoznawstwem.

Działania te dofinansowywane są w ramach *Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi organizacjami działającymi w sferze pożytku publicznego*, i związane są z:

- popularyzacją turystyki kwalifikowanej, organizacją rajdów i konkursów,
- utrzymaniem i rozwojem szlaków turystycznych na terenie Powiatu Leszczyńskiego.

Podział dotacji w okresie sprawozdawczym przedstawia się następująco:

Rok	Ilość dotacji	Kwota dotacji
2023	3	8.000,00
2024	2	10.000,00
łącznie	5	18.000,00

Prowadzona jest także ścisła współpraca z organizacjami działającymi na rzecz promocji regionu, np. Organizacja Turystyczna Leszno – Region, Region Wielkopolska, Wielkopolska Organizacja Turystyczna.

5. Świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego oraz dążenie do zachowania ładu przestrzennego

5.1. Umocowanie ochrony zabytków w dokumentach planistycznych

Obiekty zabytkowe oraz formy ich ochrony uwzględniane są we wszystkich dokumentach planistycznych opracowywanych przez Powiat Leszczyński. Powiat włącza się także, na zasadzie wydawania opinii, w sporządzanie „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego” gmin wchodzących w skład powiatu. Szczególną uwagę zwraca się tutaj na zagospodarowanie krajobrazu kulturowego oraz sposobu ochrony zabytków.

5.2. Ochrona dziedzictwa kulturowego

W przypadku pozwoleń na budowę w celu ochrony stanowisk archeologicznych i nawarstwień kulturowych respektowane są opinie i decyzje Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Prowadzona jest też ścisła współpraca z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków przy wydawaniu pozwoleń na budowę lub rozbiórkę obiektów budowlanych niewpisanych do rejestru zabytków, a objętych ochroną konserwatorską (ewidencje zabytków).

II. Dotacje udzielone przez instytucje zewnętrzne na zabytki na terenie Powiatu Leszczyńskiego niebędące własnością powiatu.

1. Gmina Lipno

Rok	Beneficjent	Nazwa zadania	Koszt całkowity	Wysokość dotacji	Wkład Własny
2024	Parafia Rzymskokatolicka pw. Wszystkich Świętych w Mórkowie	„Remont zabezpieczający – wzmacniający wieży kościoła parafialnego w Mórkowie wraz z rewaloryzacją kościoła”	1 500 000,00	1 470 000,00 (Dofinansowanie z Rządowego Programu Ochrony Zabytków)	30 000,00 (Dofinansowanie Gminy Lipno)
2024	Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Mikołaja w Goniembicach	„Wymiana Stolarki okiennej i drzwiowej w kościele pw. Św. Mikołaja w Goniembicach”	458 000,00	448 840,00 (Dofinansowanie z Rządowego Programu Ochrony Zabytków)	9 160,00 (Dofinansowanie Gminy Lipno)
Suma dotacji			1 958 000,00	1 918 840,00	39 160,00

2. Gmina Rydzyna

Rok	Beneficjent	Nazwa zadania	Koszt całkowity	Wysokość dotacji	Wkład własny
2023	Parafia Rzymskokatolicka w Kaczkowie	Prace naprawcze ogrodzenia kościoła – etap 1/3	58 697,56	37 000,00	21 697,56
2023	Parafia Rzymskokatolicka w Dąbczu	Remont elewacji kościoła pw. Św. Katarzyny w Dąbczu	225 495,60	50 000,00	205 495,60
2024	Parafia Rzymskokatolicka w Kaczkowie	Prace naprawcze ogrodzenia kościoła – etap 2/3	43 778,00	40 000,00	30 778,00
2024	Fundacja Zamek w Rydzynie	Prace restauratorskie w obrębie elementów małego plafonu Sali Wielka Alkova	54 933,25	50 000,00	4 933,25
Suma dotacji w latach 2023-2024			382 904,41	177 000,00	262 904,41

3. Gmina Święciechowa

Rok	Beneficjent	Nazwa zadania	Koszt całkowity	Wysokość dotacji	Wkład Własny
2024	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Ap. Piotra i Pawła w Gołanicach	Remont kościoła w Gołanicach	484 716,17	475 021,85 (BGK Polski Ład) 9 694,32 (Gmina Święciechowa)	0,00

4. Gmina Włoszakowice

Rok	Beneficjent	Nazwa zadania	Koszt całkowity	Wysokość dotacji	Wkład własny
2024	Parafia pw. Św. Marcina w Bukówcu Górnym	Rewaloryzacja i osuszanie elewacji budynku kościoła pw. Św. Marcina Bpa w Bukówcu Górnym	500 000,00	490 000,00 (Rządowy Program Odbudowy Zabytków)	10 000,00 (Budżet Gminy Włoszakowice)
2024	Parafia pw. Świętej Trójcy we Włoszakowicach	Rewaloryzacja elewacji budynku oraz muru wokół kościoła pw. Świętej Trójcy we Włoszakowicach	1 348 000,00	490 000,00 (Rządowy Program Odbudowy Zabytków)	10 000,00 (Budżet Gminy Włoszakowice) 848 000,00 (Parafia)
2024	Parafia pw. Narodzenia NMP w Zbarzewie	Rewaloryzacja elewacji budynku Kościoła pw. Narodzenia NMP w Zbarzewie wraz z odnowieniem terenu wokół kościoła	150 000,00	147 000,00 (Rządowy Program Odbudowy Zabytków)	3 000,00 (Budżet Gminy Włoszakowice)
2024-2025	Gmina Włoszakowice	Renowacja z konserwacją wnętrza budynku Pałacu Sułkowskich we Włoszakowicach	577 690,39	392 000,00 (Rządowy Program Odbudowy Zabytków)	185 690,39
Suma dotacji			2 575 690,39	1 519 000,00	1 056 690,39

5. Gmina Osieczna

Rok	Beneficjent	Nazwa zadania	Koszt całkowity	Wysokość dotacji	Wkład własny
2024	Parafia Rzymskokatolickiej pw. Świętej Trójcy w Osiecznej	Kompleksowy remont elewacji Kościoła Parafialnego pw. Świętej Trójcy w Osiecznej	1 000 000,00	980 000,00 (Rządowy Program Odbudowy Zabytków) 20 000,00 (Gmina Osieczna)	0,00
2024	Parafia Rzymskokatolickiej pw. Św. Łukasza Ewangelisty w Świerczynie	Wymiana pokrycia dachowego Kościoła Parafialnego pw. Św. Łukasza Ewangelisty w Świerczynie	173 500,00	35 000,00	138 500,00
Suma dotacji			1 173 500,00	1 035 000,00	138 500,00

III. Rejestr zabytków ruchomych i nieruchomości

Każdorazowy wpis lub zmiana w rejestrze oraz ewidencji zabytków zostają zgłoszone przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków do Starostwa Powiatowego w Lesznie.

W okresie sprawozdawczym nie dokonano wpisów do wojewódzkiego rejestru zabytków oraz wojewódzkiej ewidencji zabytków.